

TRANSPORT

živých ryb

Přeprava živých ryb představovala pro naše předky ještě donedávna dosti **ošemetou záležitostí** a i na počátku 21. století může občas způsobovat rybářům transport rybiho plůdku, odrostlých násad nebo dospělých ryb hodně starostí.

text: Jozef Májsky foto: autor, Vladimír Urban

Stovky let se způsob přepravy živých ryb nějak zásadně neměnil. Nejčastěji se ryby v našich končinách převážely v dřevěných sudech nebo podobných nádobách. Později neskladné sudy nahradily méně robustní plechové konve a cisterny. V závislosti od transportovaného rybiho druhu bylo někdy nutné rybám po trase i několikrát měnit vodu za čerstvou. Zásobu vody si přepravci buď vezli s sebou, častěji ale využívali přírodních zdrojů. Samozřejmě, že naši předkové měli dobrý přehled o nárocích jednotlivých rybiích druhů i bohaté zkušenosti, proto volili jinou strategii při transportu na kyslík méně náročných rybníčních kaprů nebo línů, opatrnější byli, když museli dodat na stůl panstva živé pstruhy z horského potoka. Stejně to platilo o něco později i při zarybnování. Například pstruhy naložené v přírodě, jimiž bylo zarybněno kolem roku 1885 Štrbské pleso ve Vysokých Tatrách, vezli do Štrby v sudech a na každé stanici jim měnili vodu. Přesto podle dobových záznamů mnoho ryb při transportu leklo.

Zmíněné historické způsoby přepravy ryb řadíme mezi otevřené přepravní systémy

A je nutno říct, že se bez jejich různých modifikací neobejdeme ani dnes. Nejčastěji jsou využívány na krátký přenos ryb trvající pouze několik minut, méně často se uplatňují při déle trvajícím transportu. S dřevěnými lejtami jsem se už nesetkal, opakovaně jsem se ale zapotil při nošení ryb v laminátových nebo plastových vaničkách a plastových konvích (50 l), které nahradily starší hliníkové mlékárenské

konve. Tyto nádoby, stejně jako různě velké kbelíky patří do běžného inventáře většiny rybářských organizací. Při výlovcích i zarybnování, popřípadě k záchraně ryb po povodních se bez nich rybáři neobejdou. Ryby se přenášejí na krátkou vzdálenost buď přímo v nich, při delším transportu se pak přeloží do přepravních beden nebo cisteren umístěných na korbě nákladního auta, vlečky traktoru nebo přívěsného vozíku. Při otevřených přepravních systémech se používají nádoby, které nejsou hermeticky uzavřené. Ryby se v nich transportují buď bez vzduchování, nebo když to vyžaduje situace, je do nádob v průběhu přepravy vháněn vzduch, někdy i kyslík (oxygenace). Tyto principy lze uplatnit jak při menší nádobě s několika nástražními rybkami, tak u velkých ocelových, hliníkových nebo laminátových přepravních beden – nádrží (objem cca 2 tisíce litrů), které převáží nákladní automobil. Tyto speciální nádoby mají odklápěcí víko sloužící pro nakládku a kontrolu ryb v průběhu přepravy a dole výpustní otvor se šoupětem pro vypuštění ryb. Při vysazování násad lze na něj napojit plastový rukáv, kterým ryby lehce sklouznou i do několik metrů vzdáleného rybníka, jezera nebo řeky. Nákladáky upravené na přepravu ryb mají ve výbavě kompresor, který přes vzduchovací rošt nebo perforovanou hadici zajišťuje provzdušnění transportních nádob. Pro dálkovou přepravu bývají dokonce vybaveny lahvemi s kyslíkem. Množství přepravovaných ryb nebo rybiho plůdku se řídí předpisy i závislostí na počtu hodin, které musí živé „zboží“ strávit v stísněných podmínkách během transportu (např. ČSN 46 6803). Sportovní

rybáři, kteří rádi loví dravce na živou rybu, mají oproti svým pradědům tu výhodu, že mohou u přenášených nástražních rybek zvýšit šanci na přežití použitím bateriového vzduchovacího motorku. Různé výkonné modely lze běžně koupit v rybářských obchodech, některé lze přes adaptér napájet i proudem z autobaterie.

Uzavřené přepravní systémy

Jako možná při vzduchování přepravních nádob našli rybáři inspiraci u akvaristů, může to být i v případě přepravy ryb v uzavřených přepravních systémech. Za tímto tajuplně znějícím názvem se ukrývá transport ryb v různé velikých polyetylenových (PE) sáčcích. Pro menší rybi plůdek nebo vzácnější násady do velikosti kolem 10 cm jsou vhodné transportní sáčky s půlkulatým dnem, které běžně vyrábí specializovaní výrobci pro akvaristy z certifikované průhledné polyetylenové potravinářské fólie. Tyto sáčky mají různou velikost, z praxe můžu doporučit rozměr cca 25 (30) × 60 cm ze silnějšího materiálu (0,06–0,08 mm). Do standardní polystyrenové přepravy totiž po uložení na výšku lze umístit osm těchto sáčků, popřípadě 10–12 menších. Když potřebujeme převážet větší ryby nebo vyšší počet ryb, je praktičtější i ekonomicky výhodnější použít až kolem metru vysoké a 0,35–0,45 široké PE pytle (vaky). Ve všech případech záleží, jestli máme PE sáčky odzkoušené a důvěřujeme jim nebo ne. Když jejich kvalita není stoprocentní (pevnost sváru), raději je zdvojíme. U PE sáčků (vaků), které nemají půlkulaté dno, je žádoucí podvázat rohy gumičkami (moutouzem), aby se nám v nich ryby nenahro-